

DIỄN ĐÀN KIẾN TẠO KIẾN TRÚC CÓ GIÁ TRỊ BỀN VỮNG CHO TƯƠNG LAI

TOẠ ĐÀM SỐ 1 KIẾN TẠO KIẾN TRÚC CÓ GIÁ TRỊ BỀN VỮNG CHO TƯƠNG LAI - NHỮNG NỘI HÀM HƯỚNG TỚI

Hà Nội, ngày 12 tháng 12 năm 2024

Việc kiến tạo những công trình nói chung, đặc biệt là những công trình kiến trúc nói riêng luôn luôn diễn ra sống động và hiện diện hằng ngày theo năm tháng. Tầng tầng, lớp lớp các công trình đang hiện diện theo thời gian, tiếp nối quá khứ - hiện tại và tương lai. Vậy, mỗi công trình ấy đang hiện diện ra sao? Những giá trị có được là gì? Và còn những gì chưa được? Những giá trị của sự tiếp nối bản sắc dân tộc trong mỗi công trình? Hành trình nào dẫn đến những giá trị đó? Làm thế nào để chúng ta hướng tới có được nhiều công trình có giá trị cao, bền vững cho hiện tại và tương lai? Và cuối cùng chúng ta đặt ra một câu hỏi quan trọng là: Công trình, kiến trúc đó liệu có trở thành di sản của tương lai không? Quá khứ thì đã qua, có cái để chiêm nghiệm, học hỏi; hiện tại vẫn đang đòi hỏi phải tìm tòi, sáng tạo; kết quả hiện tại không chỉ của ngày hôm nay mà còn là của ngày mai. Vậy nên chúng ta đang mong muốn cho tương lai ngay từ những kết quả của ngày hôm nay.

"Diễn đàn: Kiến tạo kiến trúc có giá trị bền vững cho tương lai" như một sự mở đầu của Tạp chí Kiến trúc Việt Nam cho những khảo sát, nghiên cứu, lý luận, phản biện xã hội về lĩnh vực kiến trúc; nhận diện những chiều cạnh của một kiến trúc có giá trị cao, bền vững cụ thể; cũng như hướng đến gợi mở, xác định rõ các khung tiêu chí về kiến trúc có giá trị, kiến trúc bền vững, kiến trúc Di sản trên nhiều khía cạnh.

Đồng hành cùng Diễn đàn, Tạp chí Kiến trúc Việt Nam mở ra chuyên mục mới - **"Hướng tới tương lai kiến trúc"**. Chuyên mục sẽ là nơi các chuyên gia chia sẻ quan điểm, góp ý nhằm hướng tới tương lai bền vững cho kiến trúc. Số đầu tiên của chuyên mục, Tạp chí gửi đến quý độc giả các nội dung: Kiến tạo kiến trúc bền vững hôm nay và ngày mai, chúng ta đang hướng tới những tiêu chí và giá trị nào? Làm rõ những tiêu chí trong: Kiến trúc có giá trị, Kiến trúc bền vững, Kiến trúc di sản trong Luật Kiến trúc, khoanh vùng nội hàm tiêu chí tập trung trong diễn đàn; Kiến tạo kiến trúc có giá trị bền vững hôm nay có là sự tiếp nối di sản cho mai sau?; Làm thế nào để bảo vệ, gìn giữ những công trình kiến trúc đương đại có giá trị bền vững cho các thế hệ mai sau?; Hành trình kiến tạo những kiến trúc có giá trị bền vững hôm nay qua một số góc nhìn từ góc độ: Cơ chế chính sách, sáng tác thiết kế, chủ đầu tư...; Những kiến trúc có giá trị bền vững ngày hôm nay liệu có trở thành di sản của ngày mai?

Trân trọng giới thiệu tới bạn đọc!

TẠP CHÍ KIẾN TRÚC VIỆT NAM

HƯỚNG TỚI TƯƠNG LAI KIẾN TRÚC

GS.TS.KTS HOÀNG ĐẠO KÍNH

Trong những gì mà con người tạo tác nên, chỉ có kiến trúc là tồn tại ở 3 thì: **ĐÃ - ĐANG - SẼ**. Kiến trúc thuộc thì Đã, hỏng rồi hoặc vô dụng, tự hủy hoặc phá đi, họa hoằn sót lại. Nó đặt chân vào thì Đang, tận dụng bên cạnh cái mới tạo dựng nên. Cái mới, đa phần đứng cả 2 chân trong thì Đang, lại có phần ngấp nghé vào thì Sẻ, bởi nó còn dùng được, còn đẹp và còn quý. Trong cái tài sản kiến trúc hôm nay, song tồn sự hiện thân của cả 3 thì, theo lẽ tự nhiên, nói trên.

Làng, cố hữu hơn cả, đời này qua đời nọ, ôm khư khư cái Đã, duy dưỡng chắc bền cái Đang, cứ tưởng như quên bẵng đi cái Sẻ. Ấy vậy thời nay, đổi thay không kịp ngoái, cái làng già cõi kia cũng đang cuốn vào cái chuỗi không chỉ gồm 2 thì, Đã và Đang. Cái nền tảng xã hội tưởng như muôn thuở đã bị thời cuộc và sau là thời đại phá vỡ vụn, thân xác kiến trúc làng tưởng như kiên cố mà hóa ra lỗi thời đã tan rã trông thấy, Làng nay hướng tâm hướng mắt tới thì Sẻ, bị động ngược nhìn về đô thị, như là hiện thân cái Sẻ của mình. Hy vọng, trong cuộc vận động lịch sử, làng sẽ tìm ra hình thái tồn sinh của mình. Lối ra định mệnh ấy sẽ là sự đảm bảo cân bằng giữa nông thôn và thành thị, sự cân bằng giữa tự nhiên và nhân tạo. Người viết những dòng này, tin rằng, sớm hay muộn, mà sớm thì hơn, nhân loại đủ khôn ngoan để tỉnh ra, nhất thiết phải sống trong và sống hòa, với Tự nhiên.

Trong tất cả những gì con người tạo ra, chỉ có kiến trúc là tồn tại ở 3 thì "ĐÃ - ĐANG - SẼ"

Đô thị đã hầu như ruộng bỏ lý do tồn tại duy nhất xưa nay của mình - trung tâm hành chính và trung tâm buôn bán. Nó nhanh chóng biến thành hạt nhân - động lực phát triển của vùng, của cả quốc gia. Với cái thì Đã và Đang, nó đang loay hoay với những tích lũy của thì Đã - phá bỏ, bảo tồn, cải tạo? Với thì Đang, thì hiện đại hóa thế nào, làm thế nào cho mình vẫn là mình? Với thì Sẽ, nó hối hả bành trướng lên bằng lãnh thổ, bằng dân số, bằng công nghiệp,... Nó chưa nhận ra đủ cái nguy cơ tiềm ẩn giữa quy mô đô thị và bình sinh của con người không nằm trong tỷ lệ thuận, giữa mở mang đô thị và văn hóa thành thị cũng vậy.

Chúng ta đang sống trong thời đại mà khoảng cách giữa 3 thì Đã - Đang - Sẽ rút ngắn, như chưa bao giờ. Đó là câu hỏi, là thách thức với nền văn minh nhân loại. Đó là những gì đặt ra gay gắt mà ít khi được nghĩ tới. Trong khi đó, như khẳng định ở trên, kiến trúc với nghĩa rộng, bao phủ cả 3 thì, mà thời nay ở dạng dồn nén.

Kiến trúc thời nay không ám chỉ ngôi nhà, quần thể. Kiến trúc còn ám chỉ những cấu trúc cư dân nông thôn, những cấu trúc cư dân dạng đô thị và, hiển nhiên, những đô thị. Hơn thế nữa, kiến trúc thời nay hầu như thoát ra khỏi khái niệm tạm thời. Xây lên, chiếm đất, là tồn tại mãi mãi. Đem phá bỏ đi nơi này, là tạo nên những bãi, những núi phế thải chết ở nơi khác. Kiến trúc thời nay bị buộc đẩy nhanh về phía trước. Những gì liên hệ với thì Sẽ, phải nhìn ra, phải giải quyết đón lõng từ thời Nay.

Từ đầu thế kỷ XX, những người nhìn xa trông rộng ở phương Tây đã nghĩ tới, đã vẽ ra những viễn cảnh của kiến trúc và đô thị tương lai, nảy sinh khái niệm tương lai học kiến trúc. Những gì được suy ra thời ấy, chẳng những trở thành thực tại, mà đã thụt lùi về phía sau.

Nền kiến trúc Việt Nam, về nhiều phương diện, còn đang lạc hậu so với thế giới. Chúng ta đang rượt đuổi, chỉ ít theo kịp đà vươn lên của đất nước. Ấy vậy, chúng ta còn đặt thêm cho mình một trách nhiệm nặng nề trăm phần, vừa hiện đại

vừa bản sắc dân tộc. Có nên chăng, cứ nỗ lực hiện đại hóa đi, theo kịp thời đại đi, còn cái gì vốn là Ta, sẽ tự nhiên mà tiếp nối.

...Nhìn những ốc đảo đô thị mới trong các đô thị to nhỏ khắp nơi, với những chung cư cao ốc chọc trời, chợt nghĩ chúng còn hiện đại được bao lâu và chúng có cơ may bước chân vào thời sau? Hay sẽ trở thành những ứ tồn.

Viện Kiến trúc Quốc gia có bốn phận nghiên cứu dĩ vãng, hiện tại và tương lai của nền kiến trúc nước nhà. Tạp chí Kiến trúc Việt Nam là ấn phẩm của Viện nghiên cứu khoa học này, tự nhiên phải đảm nhiệm việc soi rọi những vấn đề liên quan đến nền kiến trúc tương lai của đất nước.

Tạp chí mở ra chuyên mục **HƯỚNG TỚI TƯƠNG LAI KIẾN TRÚC** sẽ là địa hạt tập hợp lý luận, phê bình, nghiên cứu dự báo, các tác phẩm sáng tác, đã thực hiện và chưa thực hiện, sẽ chắc chắn góp phần soi rọi cục diện hệ trọng cho cả nền kiến trúc hiện nay và cả nền kiến trúc mai sau./.